

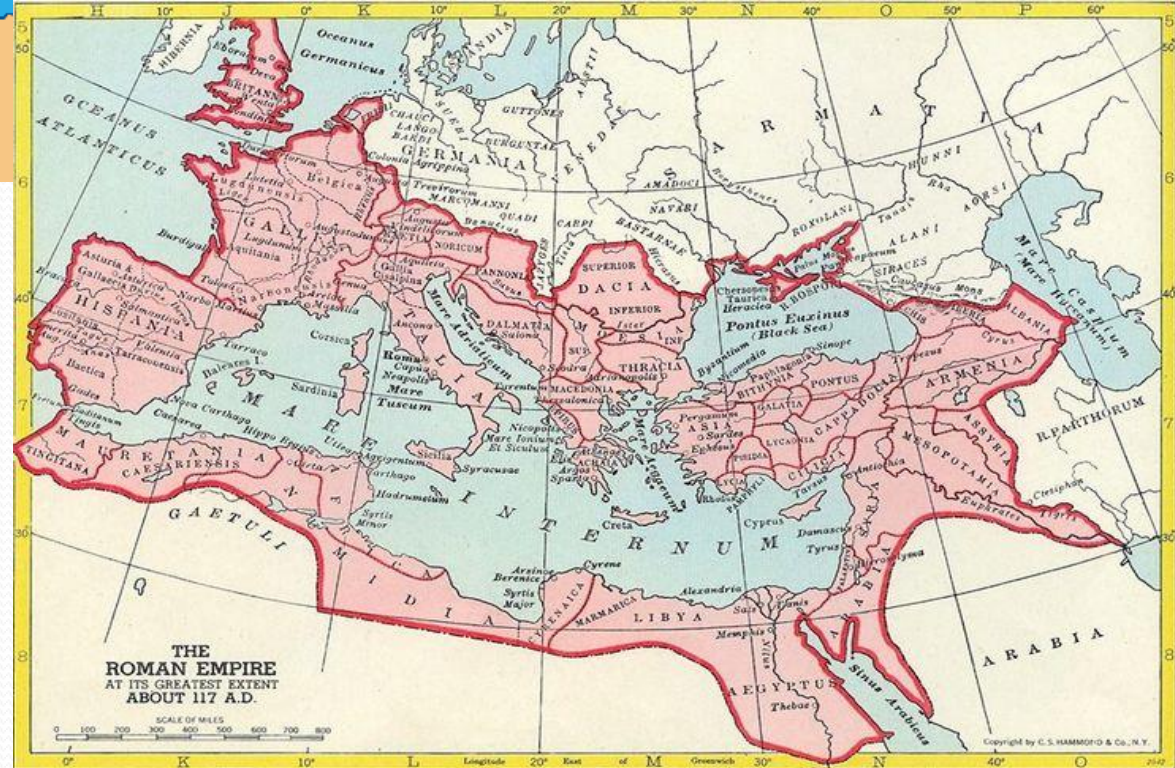
BAHÇE VE PEYZAJ SANAT TARİHİ

Roma Bahçe Sanatı

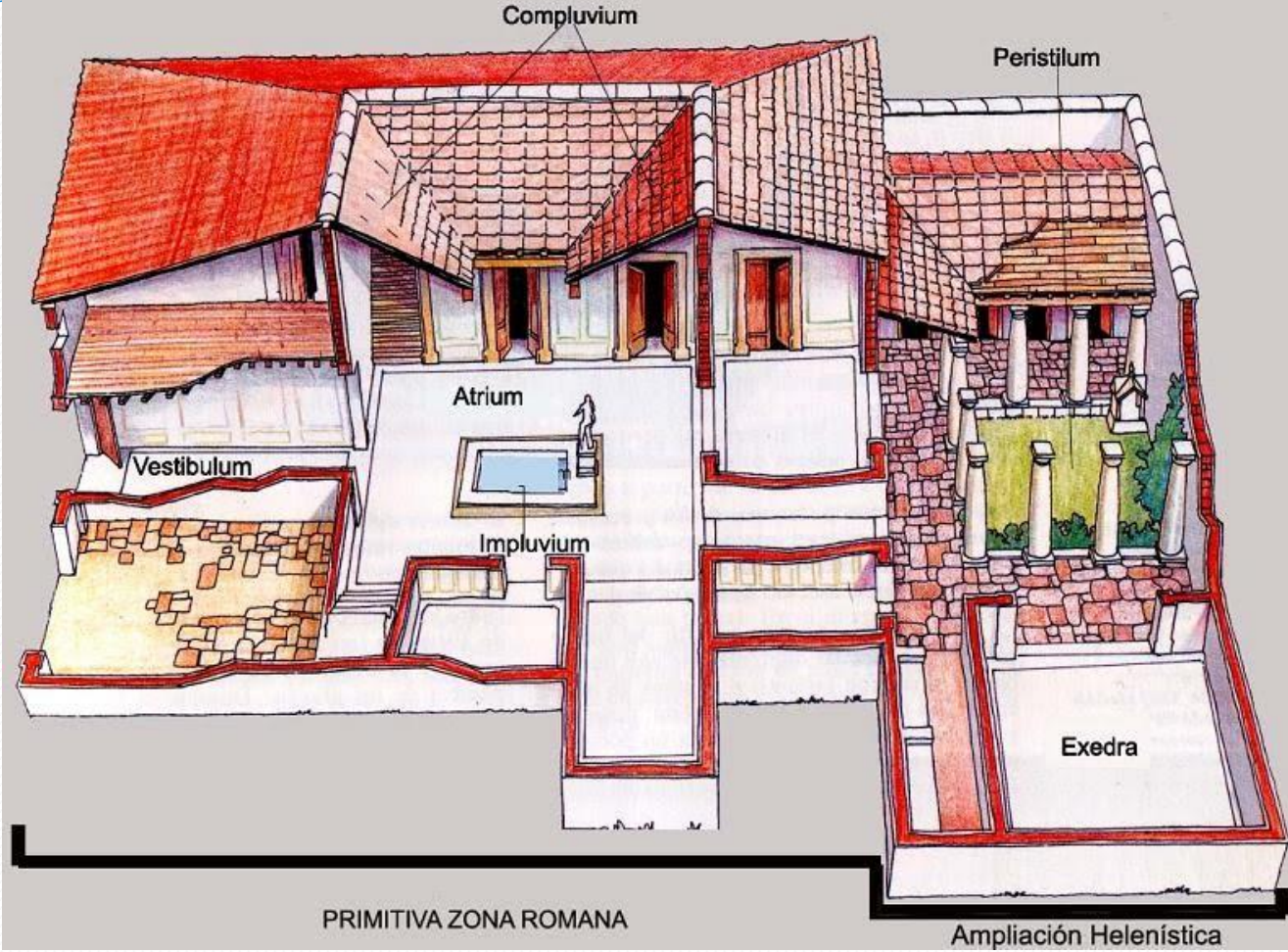

Roma mimarisinin kendine has özelliğe ulaşması öncelikle bütün işgal ettikleri topraklarının Yunan topraklarının olması, Yunan etkisinin devamını zorunlu kılmıştır.

Daha sonraları Roma İmparatorluğunun en fazla geliştiği yıllarda, Romalı generallerin harpler sonucu dünyanın dört köşesine Roma mimarisinin taşınmasına sebep olmuştur.

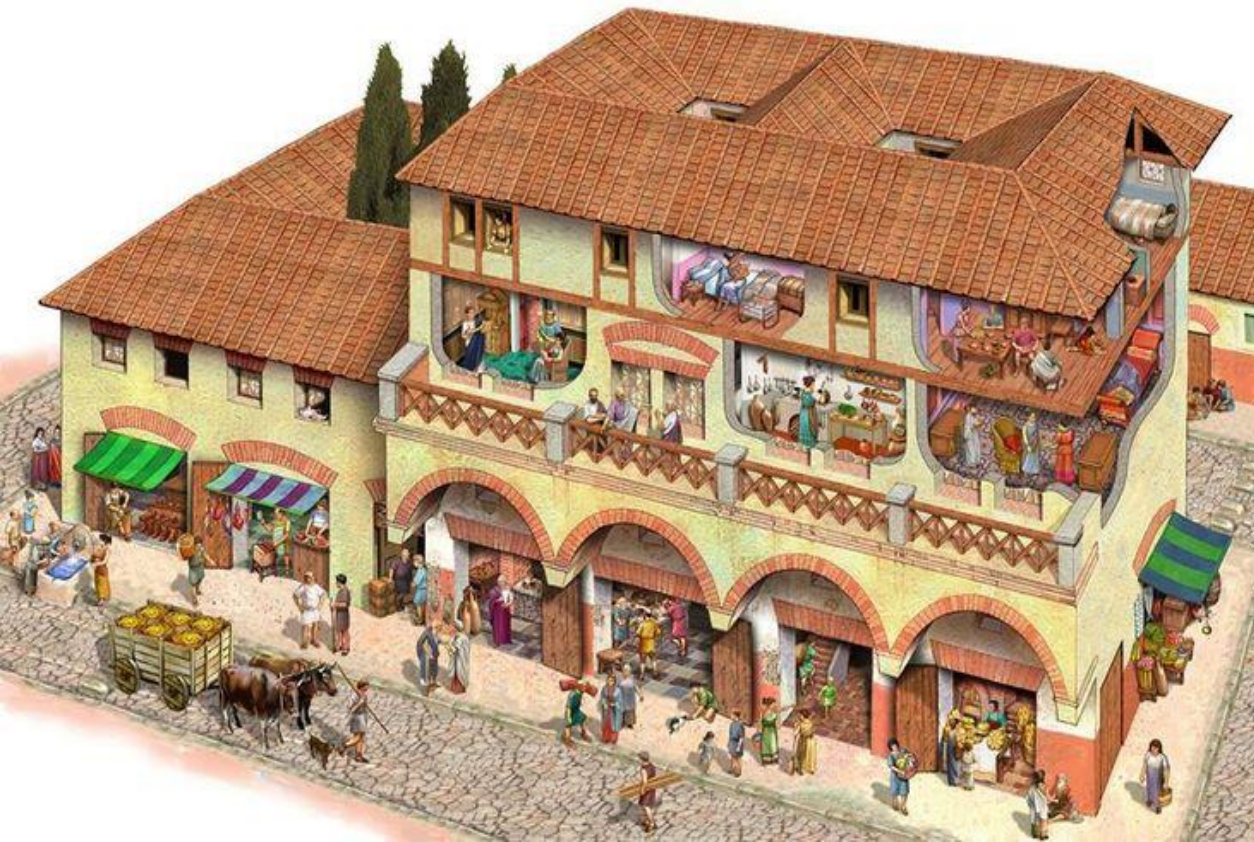
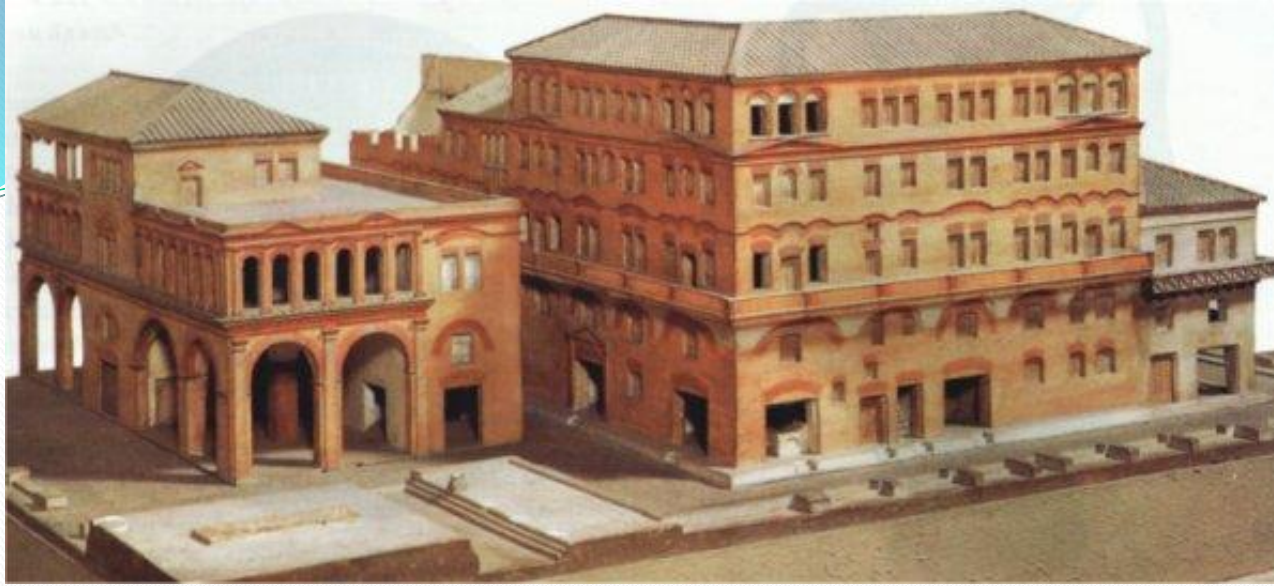

DOMUS ROMANA

Zaman içerisinde işgal edilen memleketlerden lüzumlu buğday ve diğer gıda maddelerinin getirilmesi, insanları zirai hayattan şehir faaliyetlerine yöneltmiştir. Roma'nın gelişmesiyle yerleşme artmış ve artan nüfusu barındırmak için daha önce kullanılan *domus* adı verilen evler yetersiz kalmıştır. Bunun üzerine *insulae* adı verilen yapılar inşa edilmiştir.

Insulae

Romalılar siyasi, sosyal ve ticari hayatlarında disiplinli olduklarından kısa zamanda gelişme yaşadılar. Bunun sonucunda halkın sosyal ihtiyaçları artmış ve yeni mekanların ortaya çıkması ile sonuçlanmıştır. Yunan *Agorası* çok daha büyük bir kompleks haline gelerek *Forum*'a dönüşmüştür.

Roma mimarisinde asıl önemli yapılar sivil mimari eserleridir.

Roma Hamamı, Ankara

Bu yapılar forum, bazilika, tiyatro, sirk, hamam, su yolları, apartmanlar, köprüler ve çeşme gibi yapılardır.

Bozdoğan Kemerleri,

Roma mimarisi, Yunan mimarisindeki denge yerine gösterişli büyük ve bazen dengeyi bozacak şekilde formlara sahip olmasındır.

Yapılarda fresk, kabartma, balmumu ile boyama, oldukça fazla heykel öğeleri kullanılmıştır. Yapılar oldukça gösterişli ve ihtişamlı olması Roma mimarisinin en önemli özelliğidir.

Roma' da Bahçe Sanatı

Roma halkı, genel itibariyle ifti, asker sınıfından oluşmaktaydı. Toprağı ekip biçer ve onun için savaşırlardı.

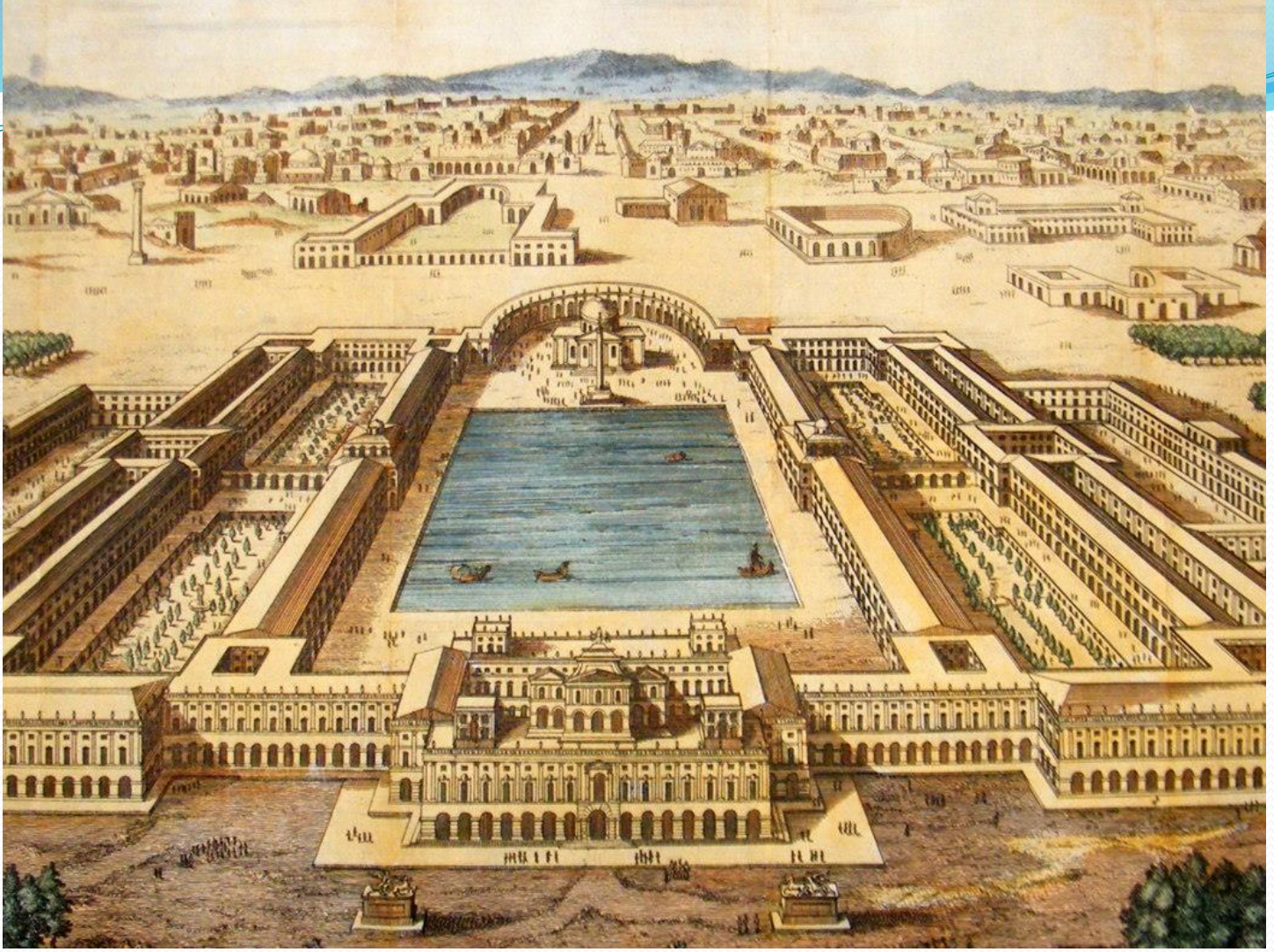
Büyük Roma imparatorluğunun bahçe sanatına katkısı, büyük sosyal yeşillikler ve villa bahçeleri olmuştur. Bu aşamada Yunan etkileri fazlaca görülmektedir.

Günümüze kadar ulaşan Pompei şehri kalıntıları ve Adrian'ın Roma yakınlarındaki villası Roma bahçeleri ile ilgili bize oldukça somut bilgiler vermektedir.

Zengin Romalı ailelerin çoğu yaz aylarında Roma'yı terk eder ve genellikle bir dağ yamacında, deniz veya göl kıyısında yada manzarasında yerleşmiş olurdu.

Roma imparator saraylarının en muhteşemi Neron'un Altın Evi'di. M.S. 64 yılında şehrin büyük kısmı yandıktan sonra inşa edilmiştir. 1.5 km² lik alan kaplamaktaydı. Saray kıymetli duvar kaplamaları ve binlerce heykel ile süslenmişti. Saray da bağlar, bahçeler ve ormanlar yer almaktaydı. Bu saray da özel kutlamalar ve şenlikler yapılırdı.

Adrian Villası

İmparatorun aynı zamanda malikanesi olan bu villa, 10 km² yi aşan bir saha içerisinde yayılmış bir seri bina ve bahçelerden oluşmaktadır. Küçük bir şehir karakterindeydi.

Çeşitli hizmet binaları: kütüphane, banyolar, tiyatrolar, hipodrom, pavyonlar bulunuyordu. Adrian'ın ölümünden sonra yağma edilmiş olmakla beraber, kalıntıları günümüze kadar intikal etmiştir.

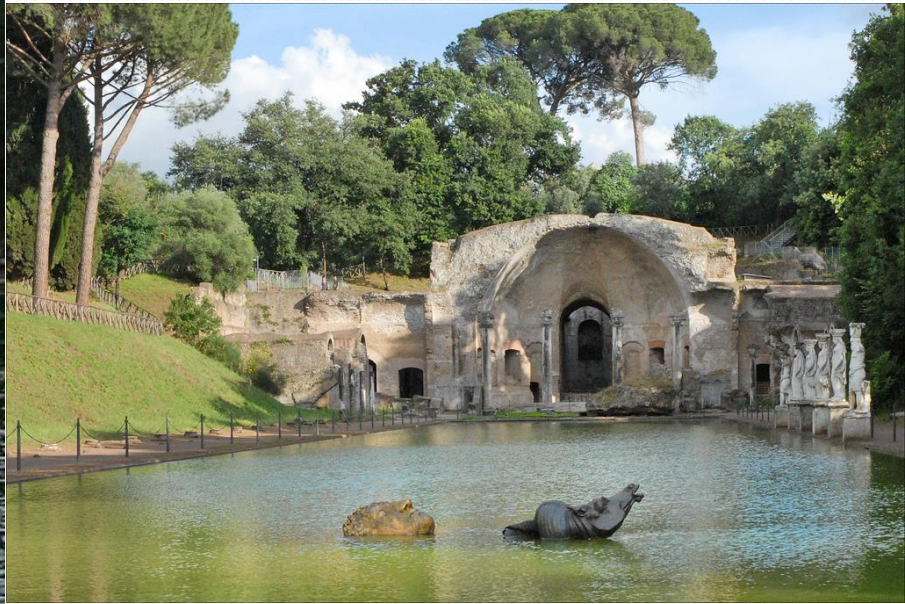
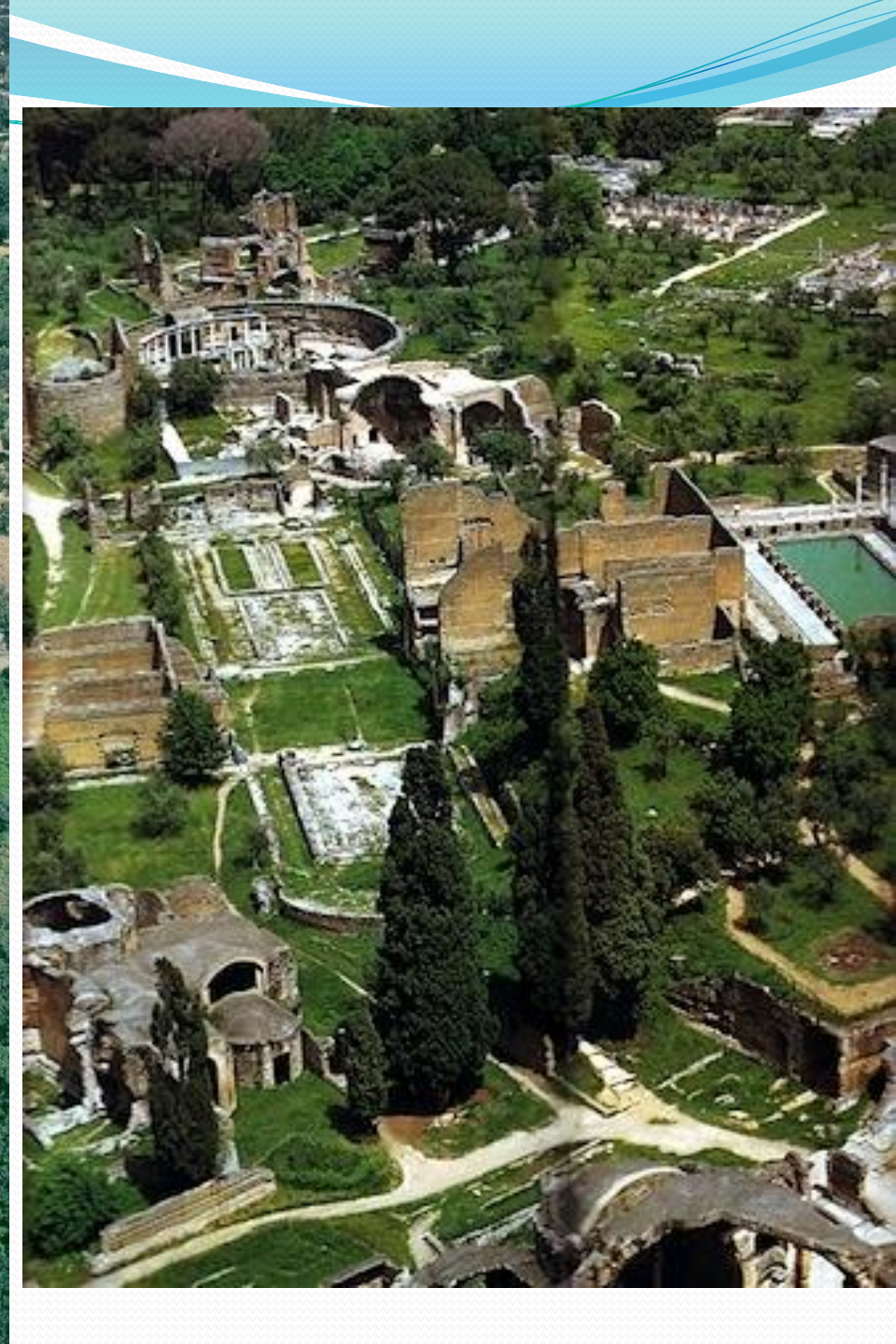
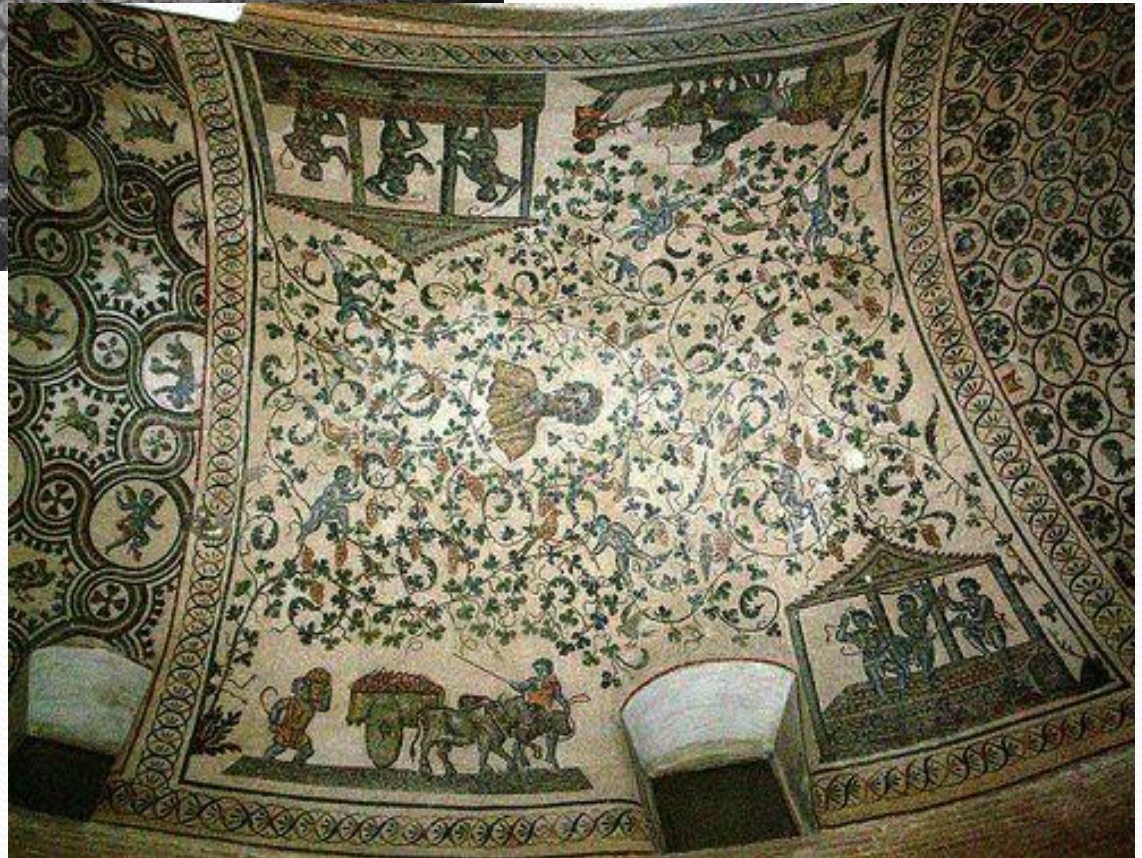

Foto Raimondo Luciani

Romalıların tepelik yerdeki villa bahçelerinde basamak tesisi kullanılmamış olup çevreyi saran budanmış bakımlı çitler, çınar ve çam ağaçları, yeşil sahalar, su tesisleri bu villaların vazgeçilmezleriydi.

Bir sahil evi olarak inşa edilen *Pliny'e* ait olan *Lavrentium* villası, *Cryptpporticus* denilen üstü sütunlu yolu, *Xystus* denilen ve menekşelerle mis gibi kokan terası, asmalarla örtülü çardağı ile zamanının ünlü bir ikametgahıydı.

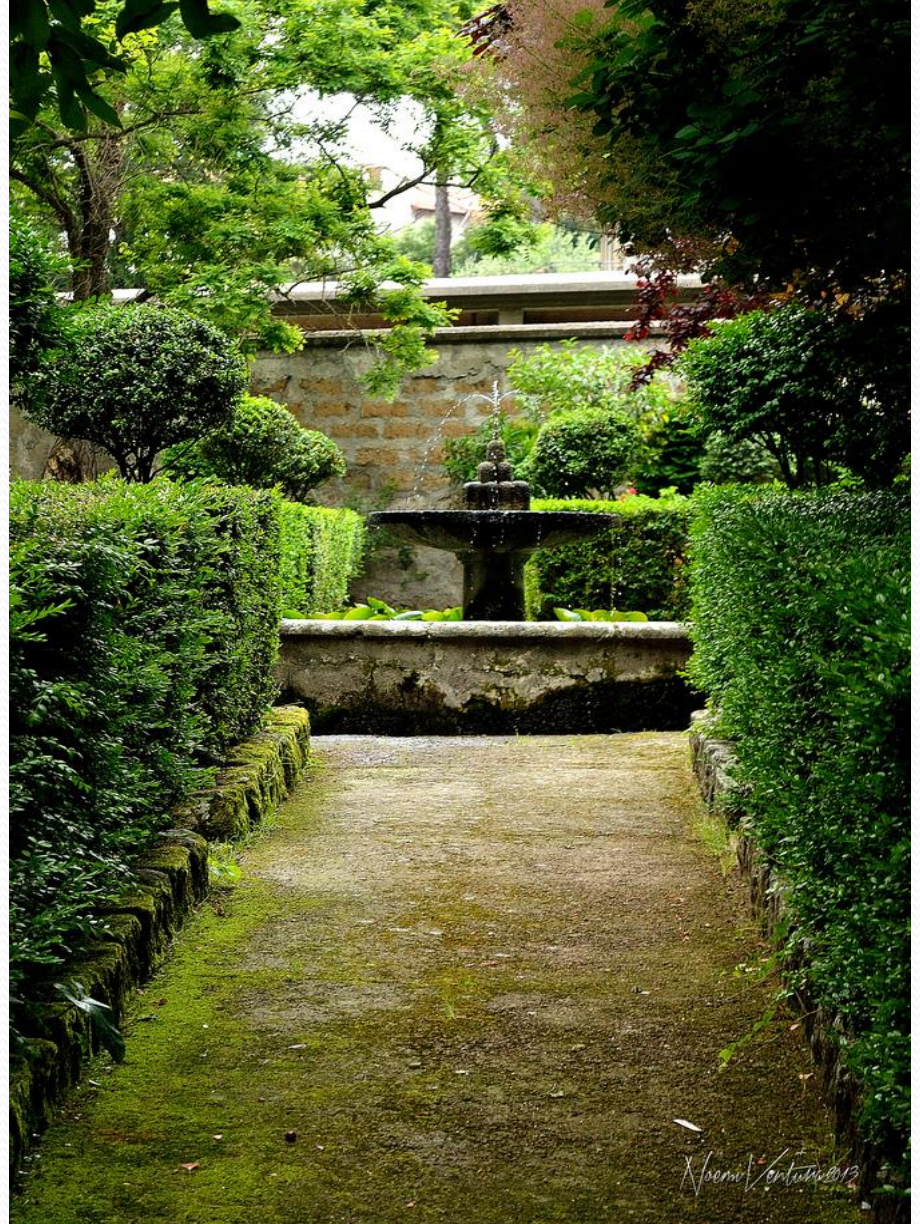
Pliny' nin Tabita adlı eseri imparatorluğun ilk devirlerinde bahçelere, parklara ve yollara dikilen ağaçlar hakkında bir çok bilgi verir.

Bu ağaçların bazıları,

Çınar, Yalancı çınar yapraklı akçaağaç, servi gibi ağaçlardı.

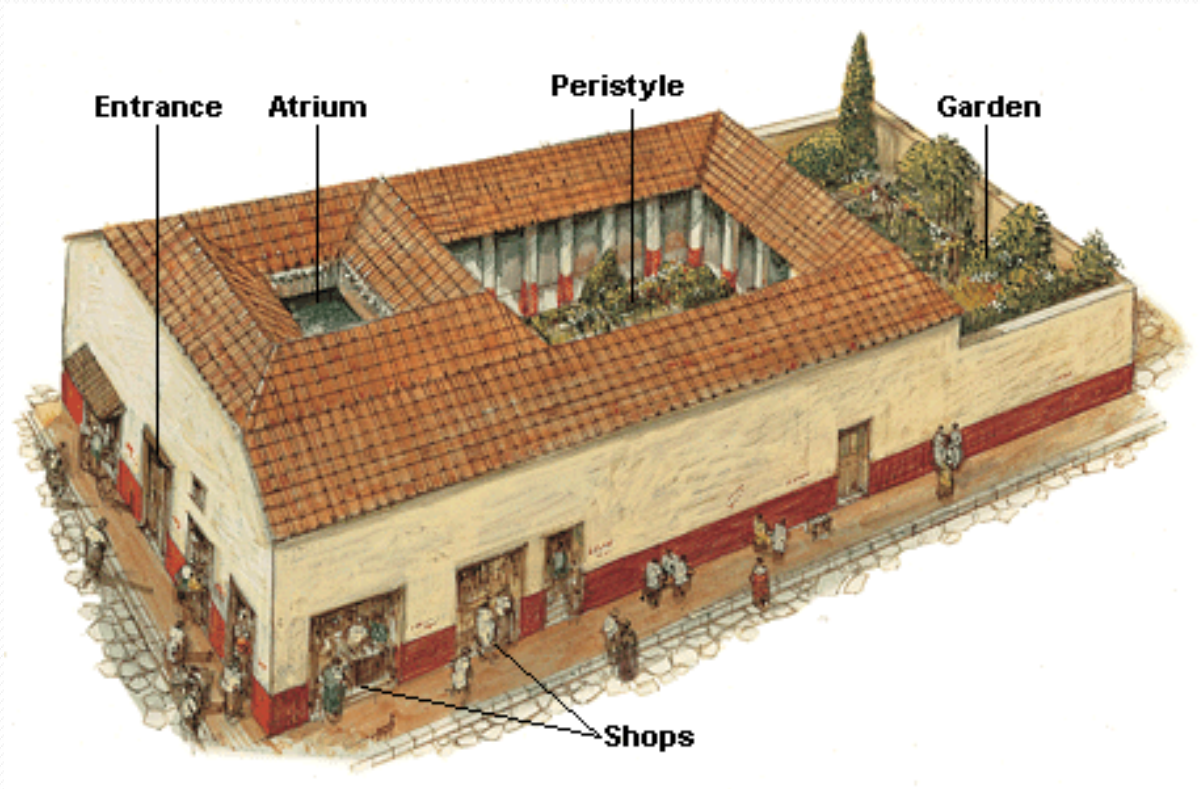
Ayrıca herdem yeşil bitkilerden defne, mersin, şimşir, kayasarmaşı ve 12 çeşit gül kullandıklarını bu kaynaktan öğreniyoruz.

Bunların yanı sıra menekşe, iris sümbül, anemon, nergis çiğdem gibi çiçekleri ve Zeytin ağacı da bahçelerin vazgeçilmezleri arasındaydı.

Pompei Bahçeleri

Bahçe mekanı bir takım avlu komplekslerinden meydana geliyordu. Giriş den içeri girildiğinde *Atrium* denilen bir avluya geçilirdi. Aslında avlu dan ziya de evin bir odası olarak görülen *Atrium* un tepesinde kare şeklinde bir açıklığı vardı. *Atrium* karşılama mekanı olarak da kullanıldığından davetkar ve cazip dekore edilirdi.

Atrium ortasında bulunan, *Implivium* adı verilen çok az derinlikte bir havuz bulunurdu. *Atrium*dan ikinci bir açıklıkla *peristil* avluya bağlanırdı. Bu avlunun da üstü tamamen açıktı.

Bahçe içerisinde çeşitli heykeller, mermer ve zarif işçiliği olan kameriyeler, küçük mermer su çanakları simetrik bir şekilde bulunmaktaydı. Duvarlar da çeşitli freskolar bulunup o devire ait hangi kuş ve bitki çeşitleri ile alakadar oldukları konusunda net bilgilere ulaşmamızı sağlamaktadır.

Bahçe de form verilmiş bitkiler özellikle herdem yeşil çitler, bahçe de formal düzeni sağlardı. Opus Topiorum yani bitkileri budayarak şekil ve özellikle humanistik form verme sanatı ilk defa Romalılar döneminde görülen önemli bir tekniktir.

Kaynakça

- Sarkowicz H. - Bahçelerin ve Parkların Tarihi – Dost Yayınları(2003)
- Akdoğan G. -Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi – Ankara Üniversitesi Basımevi (1974)
- www.flickr.com.tr
- www.pinterest.com.tr